

NOTE PRIVIND CONCEPȚIA ISTORICĂ A LUI BOGDAN PETRICEICU HAȘDEU

Ludmila CHICIUC

Cuvinte cheie: Bogdan Petriceicu Hașdeu, enciclopedist, istoriografie, filosofie, metodă științifică, teritoriu, națiune

Vederile lui Bogdan Petriceicu Hașdeu în domeniul metodologiei istoriei și cele privitoare la filosofia istoriei s-au format sub influența ideilor avansate din cultura și filosofia europeană. După cum el însuși a afirmat, îl „preocupă regula, norma, totalitatea”.

În domeniul metodologiei istoriei B. P. Hașdeu a optat pentru „o metodă științifică riguroasă”. Fazele succesive pe care trebuie să le urmeze istoricul – culegerea datelor, deslușirea în parte (adică gruparea și compararea lor) și clădirea edificiului (adică extragerea concluziilor din acestea).

B. P. Hașdeu este teoreticianul în a cărui concepție se întâlnesc vechea explicație preponderent providențială cu cea eminentamente științifică, de sorginte pozitivistă. Hașdeu admitea existența obiectivă a factorilor istorici: naturali sau sociali, dar considera că acțiunea lor este limitată de intervenția Providenței. Cu toate acestea Hașdeu atribuia un rol deosebit în istorie, omului, subliniind că „nici acțiunea divinității, nici cea a naturii nu pot anula ... liberul arbitru al omului”.

B. P. Hașdeu considera foarte importantă acțiunea pământului asupra unui neam, încât a formulat și o lege istorică inedită în domeniu – *legea influenței teritoriale postume*, susținând că teritoriul poate influența o națiune chiar după ce aceasta de mult îl părăsise. B. P. Hașdeu concluzionează că o națiune se formează prin interacțiunea dintre un pământ și un neam (gintă).